

REKENEN VOOR ECONOMIE EN ONDERNEMEN

Boom

COLOFON

Boom Voorgezet onderwijs
klantenservice@boom.nl
www.boom.nl

Auteur(s): Liesbeth van Schalkwijk en Robin van Rumund
Inhoudelijke redactie: Voorgezet onderwijs

Titel: Rekenen voor Economie en Ondernemen
ISBN: 978 90 372 6957 4

Eerste druk/eerste oplage/derde editie

Bronvermelding: Jurjen Poeles, Shutterstock

© 2025 Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht (www.reprerecht.nl). Voor het overnemen van een (of meerdere) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom Voorgezet onderwijs, te vinden op www.boom.nl.

INHOUD

1	Rekenen met geld	5
1.1	Geld	5
1.2	De verkoopprijs afronden	10
1.3	Geld teruggeven	14
2	Rekenen met tijd	15
3	Rekenen met grote getallen	20
4	De verhouding uitrekenen	25
5	Rekenen met procenten	30
5.1	Procenten per honderd	30
5.2	Korting berekenen	32
5.3	Hoeveel procent is het deel	37
5.4	Procentuele verandering	40
5.5	Deel van het geheel	43
5.6	Terugrekenen naar 100	45
6	Geld sparen	48
7	Geld lenen	55
8	De netto verkoopprijs en de bruto winstopslag	60
8.1	Bruto winstopslag	60
8.2	Hoeveel procent	64
9	De netto verkoopprijs en de consumentenprijs	65
9.1	Btw	65
9.2	De consumentenprijs	68
9.3	De netto verkoopprijs	73
10	Afzet en omzet	78
11	De kassa	83
12	Het gemiddelde berekenen	89
13	Goederen bestellen	94
13.1	De voorraad tellen	94
13.2	Omzetsnelheid	99
13.3	De bestelhoeveelheid	103
14	Werk plannen	106
15	Begroten	110

16	Tabellen en diagrammen	116
17	Kopen op afbetaling	123
18	Indexcijfers	127

Hoofdstuk 1

Rekenen met geld

1.1 Geld

De leerdoelen

In deze paragraaf leer je:

1. welke twee soorten geld er zijn
2. wat de kenmerken van de euro zijn.

Geld

Geld is handig om mee te betalen. Je ruilt je geld voor iets wat je wilt hebben of wat je nodig hebt.

Er zijn twee soorten geld:

1. Contant geld of **chartaal geld** is geld dat je kunt aanraken: munten en biljetten. Als je een bedrag precies betaalt, dan betaal je gepast.
2. Geld dat op een bankrekening staat heet **giraal** geld. Je kunt het niet aanraken. Toch kun je ermee betalen.

Opdracht 1 Geld

- a. Betaal je contant of met je bankrekening?

Je koopt een game op internet. **chartaal / giraal**

Je koopt een bos bloemen voor je oma. Je betaalt met een briefje van tien euro. **chartaal / giraal**

Je koopt een tosti in de kantine en betaalt met je pinpas. **chartaal / giraal**

- b. Hoe heten alle munten en bankbiljetten samen?

☐ Chartaal geld

☐ Giraal geld

- c. Hoe noem je het geld dat op een bankrekening staat?

☐ Chartaal geld

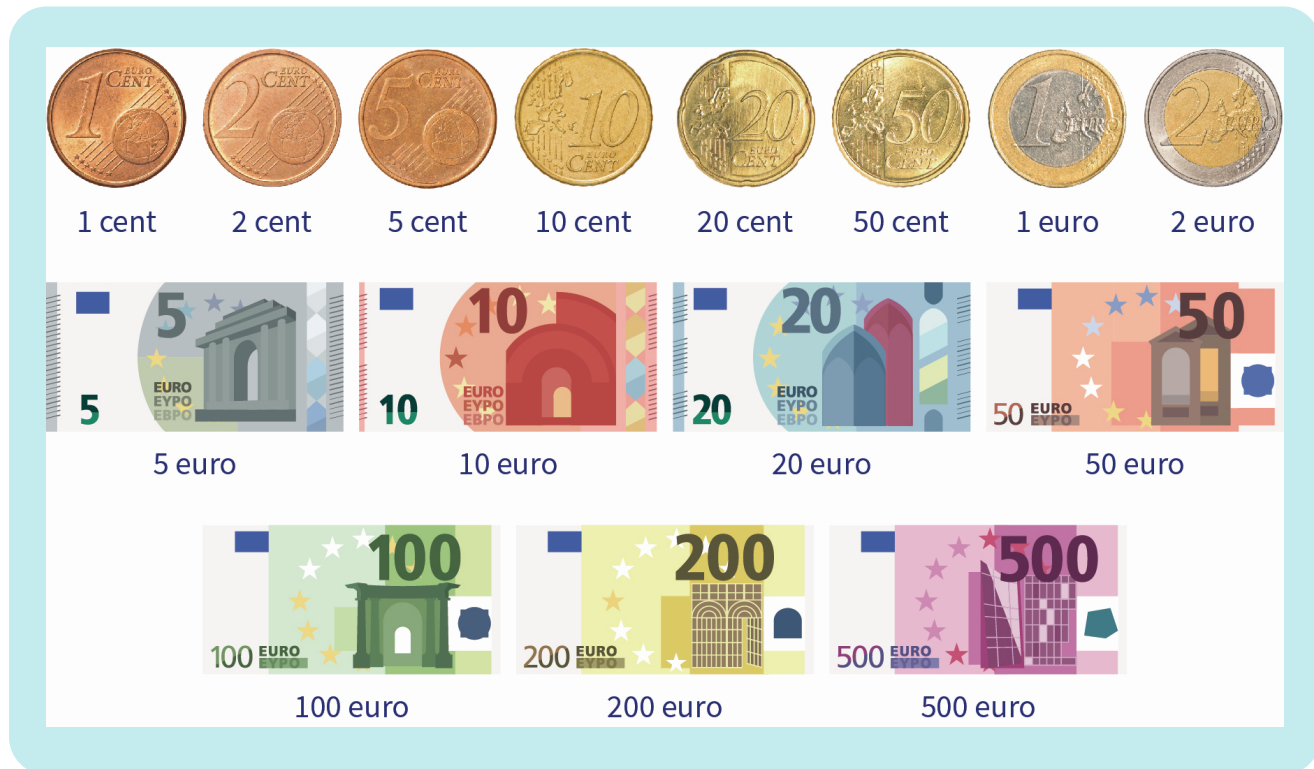
☐ Giraal geld

- d. Er zijn veel manieren om te betalen. Welke manier gebruik jij meestal?

De euro

In het jaar 2002 kregen de landen van de Europese Unie één munt: de euro. De euro heeft aan de ene kant de waarde van de munt, en aan de andere kant de nationale zijde. Die ziet er in elk land anders uit.

Opdracht 2 De euro

a. Wanneer is de euro ingevoerd?

b. Teken het euroteken.

c. Welke euromunten zijn er?

d. Welke eurobankbiljetten zijn er?

De echtheid van geld

Eurobiljetten hebben enkele echtheidskenmerken. Die zijn moeilijk na te maken. Ontbreekt een echtheidskenmerk, dan is het biljet waarschijnlijk een vervalsing en dus ongeldig.

Met een blauwlamp kun je controleren of een bankbiljet echt is.

Opdracht 3 Echtheid van geld

Welke echtheidskenmerken hebben biljetten?

Opdracht 4 Munten in het bedrag

Welke munten zitten in het bedrag? Maak het bedrag door zo weinig mogelijk munten te gebruiken.

	Aantal munten van 2 euro	Aantal munten van 1 euro	Aantal munten van 50 cent	Aantal munten van 20 cent	Aantal munten van 10 cent	Aantal munten van 5 cent
€ 2,45	1	0	0	2	0	1
€ 3,90						
€ 4,55						
€ 2,85						
€ 0,15						
€ 1,60						
€ 13,25						

Opdracht 5 Verzendkosten

Een brief of pakketje versturen kost geld.

Losse post Tarieven Brieven en kaarten binnen Nederland Minimumformaat: 14 x 9 cm, maximumformaat: 38 x 26,5 x 3,2 cm. Tarieven in euro's.						
	t/m	20 g	50 g	100 g	350 g	2 kg
 Brief Postzegel of Postzegelcode Digitale Postzegel Netset™-frankeermachine		0,83	1,66	2,49	3,32	4,15
		0,80	1,60	2,40	3,20	4,00
		0,77	1,54	2,31	3,08	3,85
 Aangetekend • Handtekening voor ontvangst • Track & Trace • Tot €50 verzekerd Indien Online gefrankeerd		8,40				
		7,95				
 Verzekerservice • Handtekening voor ontvangst • Track & Trace Tot €500 verzekerd		14,45				

- a. Wat kost het om een brief van 12 gram binnen Nederland te versturen met een postzegelcode? ____
-
- b. Je moet drie brieven van 18 gram en twee brieven van 80 gram versturen. Wat kost dat bij elkaar, als je met digitale postzegels frankeert?
- ☐ € 2,49
- ☐ € 7,20
- ☐ € 7,39
- c. Je moet drie brieven van 14 gram en twee brieven van 40 gram versturen. Wat kost dat bij elkaar, als je met een postzegelcode frankeert?
- ☐ € 1,66
- ☐ € 3,98
- ☐ € 4,98
- d. Wat kost het versturen van de drie brieven van 18 gram en twee brieven van 80 gram als je met postzegelcodes frankeert?
- ☐ € 2,49
- ☐ € 4,98
- ☐ € 7,47
- e. Er moeten tien brieven van 60 gram en vijf brieven van 40 gram verstuurd worden. Wat kost het versturen van deze brieven samen, met digitale postzegels?
- ☐ € 8,00
- ☐ € 24,00
- ☐ € 32
- f. Wat kost het versturen van deze brieven samen, met digitale postzegels?
- Drie brieven van 1.000 gram en tien brieven van 12 gram.
-

1.2 De verkoopprijs afronden

De leerdoelen

In deze paragraaf leer je:

1. hoe je verkoopprijzen afrondt.

Geldbedragen afronden

Geldbedragen rond je af op twee decimalen.

Je kijkt dus naar het derde cijfer achter de komma.

€ 14,086 wordt € 14,09.

€ 95,694 wordt € 95,69.

Kijk naar het derde cijfer achter de komma.
 Is het een 4 of lager? Rond naar beneden af: 3,454 wordt 3,45.
 Is het een 5 of hoger? Rond naar boven af: 3,359 wordt 3,36.

Opdracht 6 Afronden

- a. Wanneer rond je naar boven af?
- ☐ Als het eerstvolgende cijfer een 5 of hoger is
 - ☐ Als het eerstvolgende cijfer een 5 of lager is
 - ☐ Als het eerstvolgende cijfer een 4 of hoger is
 - ☐ Als het eerstvolgende cijfer een 4 of lager is

- b. Rond de getallen af op twee decimalen.

8,3197	
23,467	
19,81987	
514.231,561	

Opdracht 7 Verkoopprijzen

Rond de prijzen af.

€ 39,389 ≈ _____

€ 4,098 ≈ _____

€ 8,701 ≈ _____

€ 45,9026 ≈ _____

€ 81,4987 ≈ _____

€ 1,622 ≈ _____

€ 5,095 ≈ _____

€ 70,199 ≈ _____